

1800-talsglas.

En utställning i Nordiska museet 22 mars - 23 april 1967.

Väggmontrarna t. v.:

Monter 1. "Glasblåsarfröjd". Här visas hyttarbetade föremål, huvudsakligen brännvinsflaskor, t. ex. strålaflaskor, kransflaskor och flaskor i djurform. Många av dem går tillbaka på kontinentala former från renässansen. En del, t. ex. hunden, tillverkades under hela 1800-talet, vilket framgår av de olika glasbrukens priskuranter.

Monter 2. "Hushållsglas". Flaskor, burkar, mortlar, bläckhorn, ljusstakar, gardinringar m. m., de flesta av grönt glas, tidlösa och därför svårdaterade former.

Monter 3. Schatull och fodral. Glasföremål som medfördes på resor måste av naturliga skäl förvaras väl emballerade. Men även på det tidiga 1800-talets "sillbord" stod det ofta ett schatull med brännvinsflaskor. Det stora schatullet innehåller 12 flaskor och 3 glas med Gustaf IV Adolfs förgyllda, graverade monogram. Det slipade dricksglaset med förgyllt lock i rött läderetui har tillhört Karl XIV Johan och är troligen tillverkat i Frankrike vid 1800-talets början.

Monter 4. Fyrkantiga brännvinsflaskor med graverad dekor: blomrankor, monogram, fåglar, skepp m. m. Flaskor med målade ornament. Lom - d. v. s. fickflaskor, blåsta fast i form. Trumpetformad brännvinskaraff och olika typer av blåsta och pressade supglas.

Postadress: Nordiska museet, Stockholm No. Telefon 63 05 00

Monter 5. Blått glas tillverkades under 1800-talets början av flera svenska glasbruk, t. ex. Sandö i Ångermanland och Göteborgs glasbruk. Sockerurnan med vit bård kring mynning och fot är attribuerad till Sandö. Filbunksskålar med blå kant finns upptagna i priskuranterna under 1800-talets senare del.

Monter 6. Dukat bord från 1890-talets slut. Rikt skärslipad servis från Kosta, omkring 1900. Sköljkopp i två delar; man sköljde munnen med antiseptiskt vatten ur det blå glaset och spottade ut det i den rubinröda skålen.

Den stora montern i fonden innehåller tak- och bordslampor samt ljusmanschetter, allt från 1800-talets senare hälft, de flesta för fotogen.

Väggmontrarna t. h. : sockerurnor, bägare, muggar och saltkar av benvitt glas med färgglad och målad dekor.

Monter 1. 9 stadier i tillverkningen av ett blåst vinglas. I bakgrunden Pehr Hilleströms interiör av Kungsholms glasbruk, 1700-talets slut.

Monter 2. Emballage. Flaskor för vin, öl, punsch och mineralvatten. Apoteksflaskor och -burkar samt små pressade figurer för sockerpuller.

Monter 3. Formar av lera, järn och mässing för tillverkning av fastblåst och pressat glas. Bilden: Interiör av Kostahyttan vid 1800-talets mitt.

Monter 4. Parfym- och luktvattensflaskor, fastblåsta och slipade samt pomadaburkar.

Monter 5. "Minnesglas". Hedersgåva, muggar för brunnsdrickning, dricksglas från Stockholmsutställningen 1897 m. m. Glasen visar prov på såväl slipad, målad, graverad och etsad dekor som dekalkomani.

Monter 6. Blåsta och pressade leksaksglas från 1800-talets senare hälft.

Monter 7. Bordssurtouter, olje- och ättiksflaskor, senapsburkar m.m. Flera av dem är fastblåsta och tillverkade vid 1800-talets mitt.

Monter 8. Assietter och nålfat i pressglas. Det största med "jagdmotiv" är tillverkat vid Reijmyre, Östergötland. Mönstret lanserades på 1860-talet och tillverkades ända fram till omkr. 1900. De allra flesta är tidiga pressglasmodeller d.v.s. från seklets mitt.

Monter 9. Här visas sockerskålar, gräddkannor, saltkar, saladierer, ostkupa m.m. från sent 1800-tall. Dekoren på flera av föremålen imiterar äldre slipade mönster. Längst t.h. på hyllan sockerskål och gräddkanna med jugendmönster.

Fristående montrar:

Monter 1. På hyllan: sockerurnor, bägare, muggar och saltkar av benvitt glas med förgylld och målad dekor. Sockerurnorna och den ena bägaren tillverkade vid Strömbäcks glasbruk, Västerbotten ca 1810.

På botten: prov på slipade och graverade serviser från 1800-talets början. Flera av dem visar påverkan till form och dekor av engelsk nyklassicism. T.v. ättiksflaska, skål med lock och fat samt tre glas, delar av en servis beställd till Beata Gyllenhaals och Gustaf Leuhusens bröllop 1809.

Monter 2. Glas från 1800-talets mitt. På botten t.h. s.k. avsatskaraff "med ränder" samt fyra glas i samma modell. T.v. två karaffer och ett flertal glas, facettslipade. Denna modell tillverkades från ca 1850 ända fram till sekelskiftet. Det lilla pressade glaset på fot imiterar facettslipning.

Monter 3. På hyllan: delar av servis "Tora", skär- och olivslipad, från 1890-talet samt exempel på guillochering

På botten: helslipade skålar med uddig kant, från 1870-talet. Delar av några 1880- och 90-talsserviser, bl.a. "Optic" med champagnekanna.

Monter 4. På hyllan: pressade sockerskålar, vaser m. m. i "göthisk" stil från 1850-talet. Även föremålen på monterns botten är tidiga pressglasmodeller.

Monter 5. På hyllan: delar av Reijmyres pressade servis "Turbin" från 1890-talet, otroligt populär och har säkerligen använts i de flesta svenska hem. På botten färgat och ofärgat pressglas från ca 1860 och framåt. "Ägghönan" är tillverkad i Frankrike eller Amerika och liknar de av porslin som var så vanliga i vårt land under 1800-talets senare del.

Utställningen har ordnats av
intendent Inger Bonge-Bergengren